

Fenyvesek közt lélekforrás

Születésnap beszélgetés Gál Éva Emese költővel, képzőművésszel

– Szatmárnémetiből, Erdély nyugatra tekintő „asztaláról” került a Székelyföld legzordabb medencéjébe, más habitusú, más vérmérsékletű emberek közé. Eltelt harmincöt év azóta, megszokta már a vidéket?

– Megszoktam és megszerettem, hiszen csodálatos szépségű a táj, és zömében jólelkű, tiszta emberek lakják, bár az ellenkezőjével is találkoztam. Amit soha nem fogok megszokni és megszeretni, az a hosszú, hideg tél.

– Volt valami személyes oka annak, hogy Gyergyót választotta a főiskola elvégzése után?

– Harmadéves főiskolás koromban házasodtunk össze Burján Emillel, aki már pár éve a szülővárosában tanított, így természetes, hogy diplomázás után ott próbáltam állást találni, ahol a férjem él és dolgozik.

– 1980-ban végezte el a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolát, ami azt jelenti, hogy a hírhedt diktatúra „derekán” volt Kolozsvár többé-kevésbé megbecsült magyar diákja. Milyen emlékei vannak Kolozsvárról?

– Kolozsvárról szinte csak szép emlékeim vannak, hiszen a főiskolás évek jelentik (gondolom, a legtöbb ember számára) a szabad, gondtalan ifjúságot, amikor a szülőhelyénél jóval mozgalmasabb kultúrkörnyezetben millió új élmény éri, és nagyszerű emberekkel ismerkedhet meg. Ilyen nagyszerű ember volt Bretter György, aki filozófiatanárom volt a főiskola első évében, aki elkápráztatott tudásával, és gondolataival valósággal kitért előttem a világot. Neki bátorkodtam megmutatni az első év végén néhány versemet. Ő vitte be az *Utunk* szerkesztőségébe, néhányat közöltek is. Nagyon jól emlékszem, hogyan tolmácsolta a szerkesztőség véleményét: „Még nagyon zsenge, de metaforában látja a világot, és ez az, amit nem lehet megtanulni. Aztán vinni kell, állandóan vinni kell a szerkesztőségbe a verseket!” – tanácsolta akkor egykori tanárom. Másik nagyszerű tanárom volt a grafikus Feszt László, akitől szakmailag nagyon sokat tanultam, aki a kollográfia megtanítása és megszerettetése révén ráébredtetett arra, hogyan lehet kizárólag plasztikai eszközökkel érzelmi és gondolati hatást kiváltani minden fogalmi, illusztratív utalás nélkül.

Az általános, megszokott nyomáson túl, amely szerint már gyermekkorunktól belénk ivódott, hogy egy hazug világban élünk, és bizonyos dolgokat nem

szabad kimondani, a diktatúra hatását különösebben nem éreztük. Működött a Gaál Gábor Irodalmi Kör (ahol lehettek besúgók, de én erről nem tudok), ahová rendszeresen eljártam, s egy idő után fel is olvastam verseket.

Itt szinte sokkhatásként ért, hogy a köri tagok rögtön a „női líra” jelzőjét aggatták rám, és e szerint kezdték a verseket boncolgatni. Őszintén mondom, azelőtt eszembe se jutott, hogy a versírásban számít az, hogy ki nő és ki férfi. Csak azután gondolkodtam el, hogy valóban több a férfi költő, mint a költőnő. Ám ezeknek a múltban bizonyára társadalmi okai voltak. Meggyőződésem, hogy bármilyen fiziológiai vagy lelki különbségek vannak férfi és nő között, a költészet ezen felülemelkedik, és a versnek csak egy minősége van.

- *Mi következett a főiskola elvégzése után?*

- A főiskola közvetlen elvégzése után közelharcot kellett vívnom, hogy elfoglalhassam a Gyergyóújfalusi általános iskola rajzkatedráját, mert akkori igazgatója, Melles Géza nem volt hajlandó a katedrát meghirdetni, hogy továbbra is a felesége taníthassa a rajzot minden végzettség nélkül. Emiatt kinevezéskor egy Bákó megyei iskolát kellett választanom, aztán egész nyáron járnom a tanfelügyelőségeket, míg végre sikerült a gyergyóújfalusi rajzkatedrát elfoglalnom, amelyhez hozzátartoztak a tekerőpataki rajzórák is.

- *Abban az évben, amikor elfoglalja helyét a katedrán, meghal Tarisznyás Márton, Gyergyó leghíresebb néprajzkutatója. Ismerte őt, vagy csak a későbbiekben, muzeológusként, az általa szervezett szellemi műhelyben találkozott múltunk tárgyi értékeinek megőrzése végett kifejtett tevékenységével?*

- Tarisznyás Mártont sikerült személyesen megismernem, de mondhatni nagyon érintőlegesen: Szárhegyen találkoztunk, ahol bemutatkoztunk egymásnak, és néhány szót váltottunk. A munkásságával valóban csak később ismerkedtem meg.

- *Térjünk vissza egy keveset: milyen volt a gyermekkor, s mennyire érződött a magyar kultúra hatása a múlt század hatvanas-hetvenes éveiben a trianoni diktatúra által kiragadott/megcsonkított Partiumban?*

- A gyermekkorunk mindig szép, hiszen a „megszépül a múlt” törvénye szerint a szép emlékeket őrizzük meg. Kisgyermekkorom egyik meghatározó élménye, hogy a fényképész nagyapám műterme velünk egy udvarban volt, ahol retusfestékekkel is rajzolhattam, és ahol különleges, általa tervezett nézőkéjén megcsodálhattam a világ nagyvárosait. Hogy mennyire érződött a magyar kultúra hatása az 1960–70-es években? Ne feledjük el, hogy nagyon jó magyar könyvkiadóink és folyóirataink voltak, és nagyon rangos erdélyi íróink, költőink, ami szintén magyar irodalom. Én úgy gondolom, hogy a partiumi és erdélyi irodalomkedvelő magyaroknak bőven volt miből fejleszteniük szellemiségüket, és akkoriban sokkal többet és többen olvastak, mint most, amikor a tévécsatornák kínálata és az internetezés az olvasás rovására történik, s ez fokozatosan elsekélyesíti a gondolkodást és lelkivilágot. Az megint más kérdés, hogy a magyarországi magyar irodalom mennyire jutott el Erdélybe? Csak helyel-közzel, amit a cenzúra ellenére sikerült becsempészniük kínálatukba

könyvkiadóink és folyóirataink. Bizonyára ennek köszönhető, hogy zsenge gyermekkorom egyik karácsonya megajándékozott Nemes Nagy Ágnes *Aranyecset* című keleti mesefeldolgozásával, s ennek kapcsán később kutatni kezdtem a Nemes Nagy Ágnes versesköteteket. Az ő és Zelk Zoltán verseivel sikerült már középiskolás koromban megismerkednem, de pl. a Pilinszky vagy a Nagy László verseivel csak később. 1980-ban a férjemmel sikerült először kiutaznunk Budapestre, ahol az antikváriumban több évfolyam *Szép versek* antológiát megvásárolhattuk, és jobban megismerkedhettünk a kortárs magyar költészettel. A nyolcvanas években volt egy magyarországi könyvcseré-partnerünk is, Petz Nándor, akinek a hazai Téka sorozat könyveit kellett küldenünk, és cserében szállította, amit kértünk. Az ő jóvoltából nyerhettem betekintést a nyugati magyar irodalomba is. A sors fintora, hogy könyvcseré-partnerünk röntgenes szakember volt, és átvilágíthatatlan fekete papírba csomagolva küldte nekünk a könyveket, ami felkeltette a szeku érdeklődését, és emiatt bajaink is származtak.

– *Mikor volt előbb: a vers vagy a rajz? Emlékszik még első versére és rajzára?*

– Természetesen a rajz volt előbb, hiszen a kétéves gyermek már rajzol, de aligha ír verset. Első versemet elemista koromban, első-második osztályosan írtam. Itt el kell mondanom, hogy a nővéreim négy, illetve hat évvel idősebbek nálam, és az ő olvasmányélményeik meghatározók voltak fejlődésemre, még

óvodás voltam, amikor olvasták az *Egri csillagokat* és az *Aranyembert*, és egymással megbeszélték az olvasottakat. Engem hajtott a kíváncsiság, hogy miről beszélnek, ezért alig vártam, hogy megtanuljak olvasni, és 1. osztályos korom végére ki is olvastam mindkét regényt. Volt szüleim könyvespolcán egy régi, főleg XIX. századi költőket felvonultató antológia, a *Magyar költészet kincsháza*. Második osztályos koromban ezt volt az első találkozásom a költéssel. Olvastam a verseket, s egyszer csak arra gondoltam: miért ne írhatnék én is? Azt hiszem, hogy az elemi ösztön szintjén fakad az emberből, hogy ami tetszik, azt ő is kipróbálja magán. Így írtam meg elemista koromban bűn rossz zsenéimet, amelyek a nagyanyám kertjéről, kakasáról és az évszakokról szóltak.

– *Ha ennyire sikeres volt a költészetbe való „belépés” – a hazai magyar lapok szinte mindegyikében ott volt a neve –, miért választotta a Képzőművészeti Főiskolát?*

– Kisgyermek koromtól rajzolni és olvasni szerettem. A képzőművészeti oktatás ötödik osztálytól kezdődik, öttől nyolcadik osztályos koromban csak szakórákra jártam be a képzőművészeti iskolába, általános oktatásra az akkori hármas számú iskolába jártam magyar tagozatra, amelyből később a Kölcsey magyar líceum lett. Valahonnan a tudomásomra jutott, hogy Marosvásárhelyen van magyar tagozatú képzőművészeti líceum, és eredeti tervem az volt, hogy a nyolcadik elvégzése után oda iratkozom be. De amikor hetedik osztályos voltam, megalakult Szatmáron is a Zene- és Képzőművészeti iskola líceumi tagozata, de csak román nyelvű oktatással, és anyám arra kért, hogy maradjak otthon. A két nővérem akkor már Kolozsváron tanult, a nagyobbik a zenei konzervatóriumban, a kisebbik a zenei középiskolában. Anyám azt mondta, hogy nem tudnának egyszerre három gyermeket fenntartani távol a szülői háztól. Ha a magyar tagozat mellett döntök – ígérte anyám –, járhatok továbbra is magán rajzórákra. Már két éve jártam magánórákra Litteczky Krausz Ilonka grafikusművészhez, akitől nagyon sokat tanultam, de ő sajnos nyolcadik osztályos koromban meghalt. Tizenhárom évesen kellett tehát döntenem: vagy magyar tagozaton maradok, és abbahagyom a rajzot, vagy képzőművészeti iskolában maradok, és átmegegyek román tagozatra. Nekem akkor már túl kedves volt a rajz, és tizenhárom évesen úgy okoskodtam: attól, hogy román tagozatra járok, még olvashatok magyarul, amennyit akarok. Így kerültem nyolcadik osztálytól át román tagozatra. De döntésem miatt mindig volt egy kis lelkiismeret-furdalásom. Középiskolás koromban lehoztam a padlásról a nővéreim magyar tankönyveit, és becsülettel végigolvastam, s kiolvastam a megjelölt, néhol jó proletkultos kötelező olvasmányokat is.

– *1980-ban és 81-ben Markó Béla, illetve Szávai Géza kötetének készíti el a borítót, amire máris felfigyel a szakma. Ez volt az első komolyabb „megrendelés” a Kriterion részéről? Mekkora kihívás volt ez?*

– A grafika szakon, ahol végeztem, természetesen tanultunk könyvgrafikát is, és negyedik évben az volt a követelmény, hogy egy kiadónak tervezzünk

olyan könyvborítót, amely meg is fog jelenni. Ekkor kerestem fel a Kriterion könyvkiadót, s nyertem megbízást Deák Ferentől, a Kriterion legendás grafikusától a Markó Béla *Lepkecsontváz* című verseskötete borítójának megtervezésére. A *Szinopszis* kötetborítójának megtervezésére Szávai Géza kért fel Gyergyószentmiklóson. Többnyire ismerőseim felkérésére készítettem borítókat, és illusztráltam könyveket (mint pl. több kötetét dr. Panigay Róbertnek), illetve saját versesköteteim borítóját is magam terveztem, kivéve az utolsót, a *Lélekvesztőt*, amit a lányomnak engedtem át.

A nyolcvanas években, amikor a lányom kicsi volt, írtam egy *Betűbaba abc*-t, amelyben minden betűt egy-egy figura illusztrált, erről szólt a vers, és a versikében halmozottan szerepelt az illető betű. Az O-Ó betűket például egy olló illusztrált. Végül az *Új Élet* hasábjain jelent meg sorozatban *Bábécé* címmel 1988–89-ben.

– *Mindössze huszonhét éves, amikor kellő eleganciával, egyszerűen besétál az erdélyi magyar irodalomba: a Forrás-sorozatban megjelenik Ajándékgömb című verseskötete. Ezt a „gömböt” tényleg ajándékba adta a magyar irodalom szerelmeseinek?*

– Lehet-e verset másképpen adni az olvasónak, mint ajándékba? A szomorú az, hogy lassan ajándékba sem kell senkinek. Forrás-kötetem címe egy a kötetben található verscím, amely versben az *Ajándékgömb* a Földet jelenti. Talán azért is választottuk ezt a verscímet, hogy a férjem egyik hegesztett fém gömbszobrával illusztrálhassuk.

– *Legtöbb fogalom, amivel verseiben találkozunk: éjszaka, álom, csillagok, emlék, nyugalom, csönd – ezek a magyar irodalom legszebb kifejezései. Ezeket ott hordozza lelkületében, s csak a megfelelő pillanatra vár, hogy rá adja a „versruhát”, és így tegye az olvasók kezébe?*

– Nem hiszem, hogy létezik „versruha”, amit ráadhatunk egy versre, vagy levehetjük róla. Minden valódi vers egységes egész, melynek minden kelléke (versforma, ritmus, metafora, hasonlat stb.) ugyanannak a tartalomnak, gondolatnak a kifejező formái, amelyek nélkül nem létezne tartalom. Egyik sem vehető le a másikról, egymás nélkül megszüntetik önmagukat. A versírás folyamata valahol az ősrobbanáshoz hasonlítható, van egy kiindulópont, egy első verssor vagy szókapcsolat, amit egy hangulati, érzelmi vagy gondolati hatás vált ki, ami aztán fokozatosan terjed, fejleszti önmagát, és formát ölt. Hogy milyen szavakat használok a leggyakrabban a verseimben, az bizonyára nagyon mélyről, belőlem fakad, de a szavak önmagukban csak szavak. Attól erősödnek vagy halványulnak el, hogy milyen szókapcsolatban, verskörnyezetben használom őket. Én nem hiszem, hogy érdemes volna egy költészetet egyes szavak gyakoriságával jellemezni.

– *Sok verset írt szülővárosáról, és néha hazalátogat. Mondja, értékeli, díjazták és figyelemmel kísérik életútját? Most is szíve csücskében hordozza gyermekkori éveinek színterét?*

– Nemcsak szívem csücskében, de teljes szívemben hordozom Szatmárnémetit, s most különösen fájón, hogy tavaly, 2014 augusztusában eladtuk a szülői

házat, s többé nincs hová hazamennem szülővárosomba. Ezelőtt minden nyáron több hétre hazautaztam, az utóbbi években azért is, hogy édesanyámnak gondját viseljem. Az utóbbi öt évben ugyanis édesanyám már nem tudta ellátni magát, két nyugdíjas nővérem gondozta felváltva Debrecenben és Szatmárnémetiben. Én, aki a mai napig tanítok, csak a nyári vakációban tudtam vállalni a gondozását, főleg azért is, mert öreg édesanyám nehezen bírta volna ki a Szatmárról Gyergyószentmiklósra való utazást. Így az utóbbi négy-öt év legnagyobb hozadéka az volt, hogy bár a nyári hónapokban, amikor vele lehettem, édesanyám a saját otthonában lakhatott, s nem a nővéreim tömbházlakásában, s volt udvar, lugas, ahová kiülhetett levegőzni estefelé, amikor csitult a kánikula.

A kérdés másik részére adott válasz: nem, soha nem díjaztak Szatmárnémetiben, és aligha kísérik életutamat. Soha nem volt a szülővárosomban könyvbemutatóm, szerintem a város 99 százaléka azt sem tudja, hogy létezem. Tavaly jelentette meg a *Kriterion 101 vers Szatmárról* című antológiáját, amelyben tíz verssel szerepelek. Első és egyetlen festménykiállításom Szatmárnémetiben ezelőtt kb. öt éve volt, ami sikeres véletlenek sorozatának köszönhető. Az első siker, hogy berámáztathattam a pasztellképeimet, a Gyergyói Nőkért Alapítvány ugyanis egy nagyobb szabású rendezvénysorozatot tervezett *Gyergyói nők a kultúrában* címmel, amelynek az én kiállításom lett volna a nyitóakkordja. A rendezvénysorozatból semmi sem lett, viszont a pályázattal nyertek ezer lejt a megnyitókiállítás megvalósítására. Így, támogatással sikerült harminc pasztellképet berámáztatnom, és a még öt-tíz régebbi rámákba rakott képpel kiállítást nyitottam Gyergyószentmiklóson, Szárhegyen, Alfaluban, Csomafalván, Remetén, Székelyudvarhelyen. Közben ért a csoda: megkeresett Balog László, a csíkszeredai Sapientia Egyetem könyvtárigazgatója, hogy szeretne a nyíregyházi könyvtárban kiállítást és irodalmi estet szervezni nekem, amibe boldogan beleegyeztem. A nyíregyházi kiállítás után a könyvtár vállalta, hogy Szatmárnémetibe szállítja képeimet, ahol régi ismerősöm, Gergely Csaba rendezett belőlük kiállítást, ami azért volt számomra fontos, hogy az akkor nyolcvannégy éves édesanyám, aki élete során mindent megtett értünk, még láthassa, hogy mit is dolgozik a lánya. Ez régi álmom volt, amit véletlenek sorozata valósított meg, talán az utolsó pillanatban, amikor még látott édesanyám, mert azután fokozatosan úgy megromlott a látása, hogy csak foltokat érzékelt. Gergely Csaba festőművész kérésére én is megszerveztem Gyergyószentmiklóson a Pro Art galériában a szatmári művészek kiállítását, s amikor ideszállították a képeiket, az enyémekeket is hazahozták. Így a legnagyobb problémám, a szállítás kérdése megoldódott úgy, hogy az gyakorlatilag nekem semmibe sem került. Ezt a véletlen sikersorozatot csak isteni ajándéknak nevezhetem.

– ...És Gyergyó, szívének melyik kamrájában található?

– Most Gyergyószentmiklós az otthonom (főleg, hogy a szatmárnémeti már nincs). Itt született a férjem, a lányom. Ha elmennék innen, bizonyára ide is visszavágnék. Szinte fájdalmas, hogy egy gyönyörű természeti környezetben élünk, s évente alig két-három alkalommal sikerül időt szakítanunk arra, hogy

kiránduljunk a környéken. Ebben persze a korábbi művésztáborok és a szatmári látogatások is hibásak. De évente két-három alkalommal mégis sikerül kiszök-nünk a „tájba”, a fenyvesek közé, egy-egy patakpartra, ahol a fenséges természet részévé válhatunk. Ez az érzés nem cserélhető fel semmivel.

– *Családja valódi művészfamília: férje, Burján Gál Emil híres szobrász, lánya, Enikő festőművész, Ön pedig költő, képzőművész, újságíró, muzeológus... Van úgy, hogy a három művész „összedolgozik”?*

– Amióta mindhárman létezőnk, abban az értelemben „összedolgozunk”, hogy mindenben segítjük egymást. Talán én sem lennék az, akivé sikerült lennem, ha a férjem nem rendelkezik azzal a művészetelméleti tudással, amely folyómedret igazított a tehetségemhez, s bizonyára az ő fejlődésén is módosított az én ösztönösebb versírásom. A lányunk belőlünk fakadt, ám költészetben is, festészetben is saját utat jár be, és ez így van rendjén. Mindig kikéri a véleményünket, de tanácsot csak a minőség jegyében adunk: a fejlődés irányát nem befolyásolhatjuk. Olyan értelemben nem dolgoztunk össze, hogy közös munkát hozzunk létre. Mindhármunknak megvan a saját egyénisége, irányultsága, stílusa.

Ám ha művészfamiliáról van szó, ami csak a felszín: egyik nagyapám festőművész, rajztanár volt, aki Budapesten a Szinnyi Merse Pál tanítványaként végzett főiskolát a XX. század elején, másik nagyapám fényképész volt, aki kedvtelésből szépen rajzolt, és verseket is írt. Édesanyám zongoratanárként kereste a kenyerét, édesapám tizenkét évet tanult hegedülni, és idős korában is napi félórányi hegedülés jelentette számára a lazítást. Érdekes módon a szüleim zenei képességeit a nővéreim örökölték, míg én szinte botfűlűnek születtem. A nagyapám rajzkészségét viszont sem a szüleim, sem a nővéreim nem örökölték, csak én. Meg kell említenem, hogy a férjemnek is volt egy nagynénje, aki tehetséges amatőr festő volt. A lányom a felmenőitől minden készséget örökölt, jó a rajzkészsége, festészet szakon végzett Kolozsváron, muzikális, jó a zenei hallása (elemista korában zongorázott). Jó verseket ír, több antológiában szerepelt, három megszerkesztett verseskötete van, amelyek még nem találtak kiadóra.

– *Bocsássa meg, de meg kell kérdezzem: Ön költőnek vagy képzőművészeknek tartja magát?*

– Képzőművész, pontosabban grafikus a végzettségem, amit büszkén vállallok. Hogy költő vagyok-e, vagy sem, azt nem nekem kell kimondani. József Attila kimondhatta, ő annyira őszintén önmaga volt, hogy tőle nem tartjuk nagyképűségnek.

– *Az 1986-ban írt Harmónia című versében – a magyar irodalom egyik legszebb szerelmes versének tartom – ezt írja: „Maradj velem / nincs a versemnél szebb szobám, / nincs a szavaknál melegebb karom.” Ezt Gál Éva Emese, a költő írja. Hogyan írná le/rajzolná meg a fenti képsorokat a képzőművész Gál Éva Emese?*

– A *Harmónia* című versem az 1988-ban napvilágot látott *Örökölt csend* című kötetemben jelent meg. Már korábban, az egyik kérdés kapcsán érintettem, hogy a Feszt Lászlótól tanultak segítettek abban, hogy csak plasztikai eszközök-

kel közvetítsek tartalmakat. Nehéz küzdelem zajlott le bennem, amíg a képzőművész legyőzte az irodalmárt, és sikerült különválasztani magamban a kettőt: a fogalommentes képzőművészeti nyelvezetet és a fogalomdús irodalmi nyelvet. A kettő nagyon mélyen, bizonyára azonos tőből fakad, de a kettőt soha nem akarom összerosni. Soha nem akarom illusztrálni a saját verseimet, és soha nem fogok verset írni a rajzaimról.

– *Mikor ír és mikor fest? Felváltva végzi vagy párhuzamosan?*

– Verset nagyon kevés kivétellel mindig késő este, éjszaka írtam és írok, miután már mindennapi kötelességemet teljesítettem, és nyugodt szívvel magányba vonulhatok. Az persze megtörténhet, hogy nappal ugrik be egy verssor vagy gondolat, de kifejtteni, foglalkozni vele csak éjszaka tudok. Rajzolni, pasz-tellképeket készíteni év közben általában szombat és vasárnap délután van egy kis időm. Mindig van egy megkezdett képem, amin akkor dolgozom, amikor időm jut rá. Most, hogy még tanítok és háztartást is vezetek, a rajzolásra szánható idő nem több, mint heti négy-öt óra. Idén szeptembertől nyugdíjas leszek, nagyon remélem, hogy több időm lesz azzal foglalkozni, amit szeretek.

– *Sok idő kell, hogy az ötletből kész alkotás szülessen?*

– Egy szonett vagy rövidebb vers megírásához gyakran elég egy este, de a verseket napok múltán is átolvasom, korrigálom, pontosítom a formát, kizárom az ismétlődéseket, mert a versírás hevülete pontatlanságokat, gyenge rímeket, hibákat is eredményezhet, amelyeket – a hevületből kilépve – józan fej-jel lehet helyrehozni. Egy hosszabb lélegzetű vers, szonettkoszorú megírása viszont heteket is igénybe vehet. A képzőművészet terén: a munkát csak akkor kezdem el, amikor kiforrott elképzelésem van arról, hogy mit akarok megraj-zolni. Hogy mennyi idő alatt készül el, az a rászánható időtől függ.

– *Szeret utazni, hol járt a nagyvilágban, hova állították ki munkáit?*

– Utazni nagyon szeretek, ha több életem lehetne, az egyikben világcsavar-gó lennék, és beutaznám az egész földet. De csak egyetlen életem van, s ebben Budapestig, Bécsig, Salzburgig jutottam el. 1990 és 2009 között szinte minden évben résztvevői voltunk mindhárman a Hajósi Nemzetközi Művésztabornak, amelyet Alföldi Albert kultúrigazgató (volt parlamenti képviselő) és felesége, Magdi szervezett és vezetett, s ahol nagyon jó alkotói közösségre, barátokra leltünk. Itt ismertem meg Ruth Clara Mannhart bécsi festőművésznőt, akinek édesapja Erdélyből származott, s talán az emiatti nosztalgiából megkedvelt, meghívott magához Bécsbe, és kiállítást szervezett nekem Salzburgban. Így jutottam ki Ausztriába 1992-ben, s csodálhattam meg a bécsi Albertina képtárat, a gótikus Szent István templomot stb. Szintén a Hajósi művésztaborban ismer-kedtem meg Eva Mazzucco festőművésznővel, aki több alkalommal kért és vitt is tőlem képet a romániai művészek bécsi tárlatára, amelyeknek később elküld-te a plakátjait, de az évszámokra nem emlékszem. Az 1990-es évek második felében és a kétezres évek elején részt vettünk a Békési Nemzetközi Művészta-borban is, amelyet Csuta György békési festőművész szervezett, s ahol szintén nagyon jó baráti környezetre leltünk.

Az utóbbi években – részben az édesanyám gondozása miatt – elmaradtak a művésztáborok. Ezek a művésztáborok, mind Hajóson, mind pedig Békésen, táborzáró kiállításokkal értek véget, tehát több hajósi és békési közös kiállításon vehettünk mindhárman részt. Egyéni kiállításaim voltak több alkalommal Gyergyószentmiklóson, ezenkívül Csíkszeredában, Kolozsváron a Korunk galériában, Salzburgban, Fehérgyarmaton és a Gyergyói medence falvaiban. Részt vettem közös kiállításon Gyergyószentmiklóson, Csíkszeredában (a megyei tárlatokon), Kovásznán, Kolozsváron, Bukarestben, Budapesten és Bécsben (s a már említett Hajóson és Békésen).

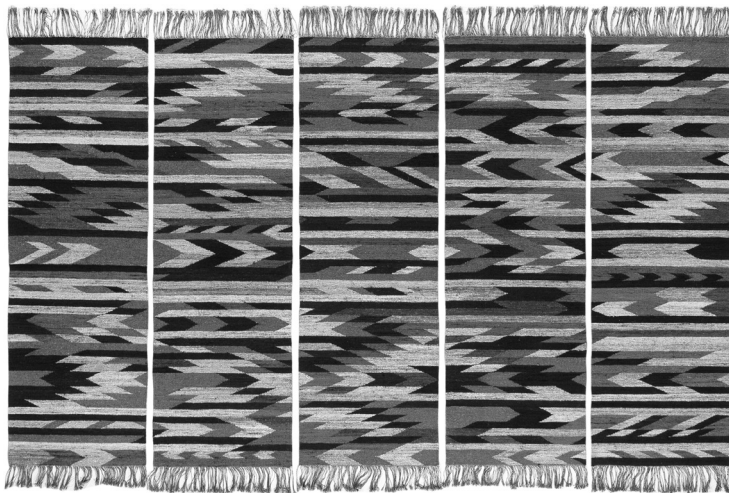
– *Min dolgozik jelenleg?*

– Pillanatnyilag nagyobb lélegzetű versen nem dolgozom. Meg kell emlétenem, hogy több mint három éve szerkesztetem meg a tizedik verseskötetemet, amely azóta is a Kriterion Könyvkiadónál vesztegel: nem nyertek a kiadásához támogatást. Bár gyűlnek az újabb versek, amíg a megszerkesztett kötet nem kap „zöld” utat, nincs miért a következőt összeállítanom. Képzőművészként pillanatnyilag egy kicsit szürrealisztikus, jégbe zárt világ érdekes formákat teremtő képén dolgozom, de amíg nincs meg, nem mondok többet róla.

– *Nemsokára kerek évfordulás lesz: betölti a hatodik ikszet. Dédelget valamilyen kívánságot?*

– Legdédelgetettebb kívánságom, hogy sikerüljön a gyermekem élete, aki megannyi tehetsége ellenére munkanélküli, és Gyergyószentmiklóson még egy pincérnői állást sem sikerült elfoglalnia...

Székely Ferenc

SZÉKELY FERENC (1951) néprajzi író, helytörténész, szerkesztő (*Erdőszentgyörgyi Figyelő*). Könyvtáros az erdőszentgyörgyi középiskolában.